

સુવાસ અને સૌંદર્ય

ચિંતક :

પૂ. આ. શ્રી પદ્મસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા.

સંકલન/સંપાદન :

મુનિ વિમલસાગર

પ્રકાશક :

શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્ર.
કોબા, જિલ્લા-ગાંધીનગર,
ગુજરાત.

*

પ્રથમ આવૃત્તિ :

સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૫.

*

પ્રત : ૧૨૦૦

*

સર્વાધિકાર પ્રકાશકાધીન.

*

મુદ્રક :

રોકેશ કે. દેસાઈ
ચંદ્રિકા પ્રિન્ટરી
મિરઝાપુર રોડ
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧
ફોન ૨૦૫૭૮

શારદાબહેન રસિકલાલ મોદી

જન્મ : સને ૧૯૨૪

મૃત્યુ : સને ૧૯૮૧

કેરળ પ્રત્યે સદાય જાગૃત રહી જીવન જીવી જનાર
કર્તવ્યપરાયણ શારદાબહેનની પૂણ્યસ્મૃતિમાં.

શારદાબહેન રસિકલાલ મોદી

૧૦, શ્રીમાળી સોસાયટી,

ચેરી-ટ્રસ્ટ તરફથી

નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૬ રસિકલાલ ચીમનલાલ મોદી

અનુરોધ

સક્રિતનો અર્થ છે—કોઈ સુંદર અને સાર્થક ઉક્રિત જે માનવ જીવનના કોઈ પણ રહસ્યને પ્રકાશિત કરવામાં સમર્થ હોય છે. એ માનવીના અંતઃકરણને આંદોલિત અને પ્રેરિત કરે છે. એનાથી જીવનને ઉજ્જવળ બનાવવાનું સુંદર માર્ગદર્શન પણ મળે છે.

મારા પરંમ શ્રદ્ધેય પૂજ્ય ઉપકારી ગુરુભગવંત આચાર્ય શ્રી પદ્મસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા.ના પ્રેરણાદાયી પ્રવચનોમાંથી સંકલિત આ સૂક્રિતઓ “સુવાસ અને સૌંદર્ય”ના રૂપમાં આપની પાસે આવી રહી છે.

આ સૂક્રિતઓને પોતાના મનમંદિરમાં સ્થાપિત કરજો, જીવનયાત્રામાં સમ્મિલિત કરજો. મને પૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે આ સૂક્રિતઓ આપ સહુના જીવનને અવશ્ય પ્રભાવિત કરશે.

—વિમલસાગર

જો તમે એમ માનતા હો કે જેમ જેમ પૈસા વધતા જાય તેમ તેમ સુખ પણ વધતું જાય છે તો એ તમારી ભયંકર ભૂલ છે. આજે તો તમે કરોડપતિ થવાના આશીર્વાદ માગો છો. કાલે તમારી તૃષ્ણા એક કદમ આગળ વધશે. કેમકે ઈચ્છા અને તૃષ્ણાનો કોઈ છેડો જ નથી.

o

તમારૂં કોઈ દુશ્મન નથી અને તમારા સિવાય કોઈ તમારૂં મિત્ર નથી.

o

ખરી રીતે નીતિમય શ્રમની રોટી સુખ આપવામાં સૌથી મોટો ભાગ ભજવે છે.

o

તમે જીવનને ચાહો છો ? તો સમયને વ્યર્થમાં ગુમાવી નહિ દેતા કારણ કે જીવન એનું જ બનેલું છે.

o

મહાન ઈરાદા કરવા કરતાં નાનું શુભકાર્ય કરી દેવું વધુ સારું છે.

o

જીવનસંશ્રામના હર ક્ષેત્રમાં રામાયણ અને મહાભારત મોજુદ છે. જો તમને રામ અને કૃષ્ણ બનતા આવડે તો વિજય તમારો છે.

o

તલવારથી શત્રુ મરી જાય છે, શત્રુતા મરતી નથી. પરંતુ ક્ષમાનાં માધ્યમથી શત્રુ મિત્ર બની જાય છે અને તેની શત્રુતા મટી જાય છે.

○

લક્ષ્મિ ને ભાવનાથી વ્યક્તિ ભગવાન સુધી પહોંચી શકે છે.

○

ક્ષમાપના ધર્મનો પ્રાણ છે. એમાં સ્વીકાર અને સમર્પણની ભાવના છે.

○

જે સહન કરે છે તે જ સિદ્ધ બને છે.

○

સમર્પણ તે ગંગાના નીર સમાન છે જે ગટરના પાણીને પણ પોતાના જેવું નિર્મળ બનાવી દે છે.

○

જરૂર કરતાં વધારે ખાનાર રોગને આમંત્રણ દે છે.

○

તપશ્ચર્યા વિષય કષાયને ભસ્મીભૂત કરી આત્માને કંચન સમાન શુદ્ધ બનાવે છે.

○

સમયનો સદુપયોગ નહીં કરો તો સમય તમારો સદુપયોગ કરશે.

○

ધન સન્માર્ગે વાપરવાથી કદી ખૂટતું નથી.

○

જ્યાં દિલ છે, દિલદારપણું છે, ત્યાં સંપત્તિ વધ્યા જ કરે છે.

○

લાગ્ય લક્ષ્મીનાં દાનથી ખીલે છે.

○

દાન કરવામાં પણ પુણ્ય જોઈએ. માટે સરોવર નહિ, સરિતા ખનો.

○

દાન જેટલું ગુપ્ત થયેલું હશે, એટલું એ ચેતનાને ઊર્ધ્વગામી બનાવવામાં મદદરૂપ થશે.

○

વિદ્યા સુકૃત માટે હોવી જોઈએ.

○

ખીજાઓને જીતે છે તે વીર છે, પણ પોતાના વિકારોને જે જીતે તે તો મહાવીર છે.

○

દુષ્કૃત્યોનો ત્યાગ કરવાથી જ જીવનમાં પાપો દૂર થાય છે.

○

સાચી શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે જ ધર્મ આરાધના હોય છે.

○

આજના પુણ્યકર્મો ભાવિ સુખ સંપત્તિના પ્રણેતા છે.

○

ન્યાં કોઈ આશા રહેતી નથી, માત્ર નિવેદ છે તે ધર્મ છે.

○

ન્યાં મૈત્રીનો અભાવ હોય ત્યાં ધર્મ રક્ષણ નથી આપતો.

○

પ્રાણીમાત્ર સાથેની મૈત્રી જ ધર્મ છે.

○

દુર્ગતિમાં જતા જીવને રોકી સદ્ગતિમાં મોકલે તે ધર્મ.

○

જીવનથી મૃત્યુ સુધીનો સંપૂર્ણ પરિચય ધર્મતત્ત્વની વ્યાખ્યાથી મળશે, બીજે ક્યાંય નહીં મળે.

○

ધર્મ કોઈ સંપ્રદાય કે વાડામાં નહીં મળે, પરંતુ ધર્મ આત્માની શુદ્ધતામાંથી પ્રાપ્ત થશે, અંતઃકરણની શુદ્ધતા-પવિત્રતા હશે ત્યાં ધર્મનો વાસ હશે.

○

ઈચ્છાને રોકવી તે જ સંયમ છે. ઈચ્છાને આધીન ન થવું તે જ તપ છે.

○

વિદ્યા ધનસંચય માટે નહિ, મુક્તિ માટે હોવી જોઈએ.

o

ધર્મની આરાધના વિના પાપો નાશ થતાં નથી.

o

વાસનાઓને આધીન રહેવું સૌથી મોટી પરાધીનતા છે.

o

જ્યાં આત્મચિંતન હોય ત્યાં ચિંતા હોય જ નહીં અને
જ્યાં ચિંતા હોય ત્યાં ચિંતન પણ ન હોય.

o

જ્ઞાનના માધ્યમથી સંસારના દુઃખોનો પરિચય થાય છે
અને તેથી આત્મામાં કર્ણુ, દયા અને વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન
થાય છે.

o

જ્યાં જ્ઞાન છે ત્યાં વાસનાને સ્થાન નથી અને જ્યાં
વાસના છે ત્યાં જ્ઞાન પણ ન સંભવે.

o

મૂર્ખનાં હજાર ભાષણો કરતાં જ્ઞાનીનો એક શબ્દ પણ
વધી જાય છે.

o

આધ્યાત્મિક ભાષામાં સંગ્રહ કરનારને ડાકુ ગણવામાં
આવે છે.

o

જે બોલવા પહેલા આચરે છે અને પછીથી પોતાના આચાર પ્રમાણે બોલે છે, તે ઉત્તમ પુરુષ છે.

○

અત્યારથી જ એ પ્રમાણે જીવો કે પછી મૃત્યુ તમારી પાસેથી કંઈ જ છીનવી ન શકે.

○

કામ, ક્રોધ, લોભ અને અભિમાનના પીંજરાઓમાંથી આપણે ધારીએ તો જરૂર મુક્ત બની શકીએ, કારણ કે આ કેદ આપણે પોતે જ બિભી કરી છે અને આપણે પુદ તેમાં કેદી બન્યા છીએ.

○

માનવીના ખોખલા મગજથી ઉત્પન્ન થતી માન્યતાઓ અને ધારણાઓ જ માનવીની સમસ્યા છે.

○

એ વાતને છોડી દો કે ક્યારેય બહારથી કાંઈક મળી શકે છે. કોઈને ક્યારેય ન તો મળ્યું છે અને ન મળશે, જેટલું માંગશો તેટલા જ દુઃખી થશો, તેટલા જ વિષાદ પેદા થશે.

○

જે તમે શાંતિ ચાહતા હો તો સંતોષી બનો.

○

લોગોથી કદી તૃષ્ણા સમતી નથી.

o

જીવનાર કરતાં જીવાડનાર અને ખાનાર કરતાં ખવરાવનાર મોટો છે.

o

આપીને ખુશી થાઓ, માફ કરીને મોટા થાઓ અને સહુને અભય કરી નિર્ભય બનો.

o

યુદ્ધ ગમે તેટલું ન્યાયી હોય, ગમે તેટલું અનિવાર્ય હોય પણ આખરે તો એ માનવ સમાજ માટે શ્રાપરૂપ જ છે.

o

પૃથ્વી સમસ્તનું સૈન્ય તમને મળી જાય, લોગ માત્ર તમારા ચરણે ઠલવાય પણ તેથી તમને જીવનનું સુખ અને મનની શાન્તિ મળવી સંભવ નથી.

o

પવિત્રતા પાત્રતાને લઈને આવે છે અને પાત્રતા વ્યક્તિને પૂર્ણતા પ્રધાન બનાવે છે.

o

કર્તવ્યહીન જીવન ભારરૂપ છે.

o

જીવનમાં નમ્રતાને સ્થાન આપનાર ગમે તે પરિસ્થિતિમાં
દીનતાને લેશ માત્ર સ્થાન આપવા લલચ્યાતો જ નથી.

o

જે માણસ મનને વશમાં રાખે છે, જે શુદ્ધ વિચાર
કરે છે એ જ ભગવાનનો સાચો ભક્ત છે.

o

પરમાત્માનો સાચો ભક્ત આત્માને સુખદુઃખની અસર
થવા દેતો નથી.

o

ખીજાનું હિત કરવું એ જ પોતાનું કર્તવ્ય છે, ધર્મ છે.

o

સદાચારથી જ માનવ, માનવ કહેવાય, તે વિનાનો માનવ
પશુ કહેવાય.

o

તમારી શ્રદ્ધાનું માપ દેવ-ગુરુ અને ધર્મની પાછળ તન-
મન અને ધનથી ભોગ આપવાના તમારા પ્રમાણ પરથી
નીકળશે.

o

મનમાં વૈરાગ્ય લાવવા સંસારના દોષોનું નિરંતર ચિંતન
કરતા રહો.

o

ખોલવા કરતા કરી ખતાવવાની સવિશેષ જરૂર છે.

o

આપીને જે આનંદ અનુભવે એનું નામ છે સ્નેહ. લઈને જે રાજી રહે એનું નામ છે સ્વાર્થ.

o

કાંટા સાથે વસીને હસતા રહેવાનો પાઠ ગુલાબ શીખવે છે.

o

અન્ય પ્રત્યે કોમળ બનો ને પોતાની પ્રત્યે કંઠાર બનો.

o

માણસ માટે વિવેક ઘણું મોટું અવલંબન છે, માણસનું મન જ્યારે સ્વાભાવિક ધર્મથી વિરુદ્ધ વર્તવા લાગે છે ત્યારે વિવેક જ એને માર્ગદર્શન કરાવે છે.

o

ઉત્સાહી વ્યક્તિ દડા જેવો હોય છે. હજારો આફતોની પછડાટ ખાવા છતાં તે ઉછળીને ઉપર આવશે.

o

માનવીનાં સુખદુઃખનો સાચો આધાર તો તેની મનોદશા પર જ રહેલો છે. માનવીનું મન જ્યારે અને જેટલું પોતાને સુખી કે દુઃખી માને ત્યારે ને તેટલે અંશે તે સુખી કે દુઃખી બને છે.

o

જે આત્માની મલીનતાને દૂર કરે, એ જ સાચો ધર્મ છે.

o

રાગ, દ્વેષ અને અહંકાર ઝોગળે એટલે આપોઆપ બધી વૃત્તિઓ શાંત પડવા માંડે છે.

○

આત્માના વિશુદ્ધ સ્વરૂપને પામવા માટે અપૂટ મૈત્રી, અપાર કરુણા અને સમગ્ર વિશ્વને આવરી લેતી પ્રેમ ભાવના જરૂરી બની રહે છે.

○

શરીર, મન અને હૃદયની શુદ્ધિ વગર અંતરનો આરીસો ઉજ્જવલ બની શકે નહિ.

○

સાધક માટે મોટામાં મોટો ગુરૂ વિવેક છે.

○

સાચું જ્ઞાન એ પ્રકાશ છે. આ જ્ઞાન-પ્રકાશ માનવીને અનિષ્ટોમાંથી ઉગારી લે છે.

○

જેણે પોતાના મન પર અંકુશ મેળવ્યો છે, પોતાના મનને જીત્યું છે તેનો સાચો વિજય છે.

○

તપનો અંતિમ હેતુ મનને વશ કરવાનો છે.

○

અંતરમનમાં પરમાત્માને પામવાની પ્રબળ ઇચ્છા અને એકાગ્રતા જ ધ્યાનમાં લીન બનાવી શકે છે.

○

શરીરની ભૂખ તો ચાર રોટલીથી પણ મટી શકે છે, પરંતુ મનની ભૂખ છ ખંડનું રાજ્ય મળવા છતાં પણ મટી શકતી નથી.

o

આશા અને તૃષ્ણાની આગ તો મનમાં અશાંતિ જ પેદા કરશે.

o

જો અહંકારને તિરોહીત કરી નાખો તો તમારા મિત્ર છે. અને અહંકારને ઉન્મુખ રાખો તો તમે જ તમારા દુશ્મન છો.

o

એ પ્રકારના માણસો જીવનમાં નિષ્ફળ જાય છે—એક તો એ લોકો જેઓ વિચાર કરે છે પણ એને કાર્યમાં નથી ઉતારતા અને બીજા એ લોકો જેઓ કાર્ય કરે છે પણ કદી વિચાર નથી કરતા.

o

ઘણા માણસો શાંતિ અને આનંદ વિના જિંદગી પસાર કરે છે. તેમના આત્મામાં અઢળક દિવ્ય ખજાનો છુપાયેલો છે પણ તેમને જાણ થતી નથી.

o

પોતાની જરૂરિયાતોને ઘટાડો. એ ત્યાગની દૃષ્ટિએ સુખનું સાધન છે.

o

અપરિચ્છેદ સર્વ પ્રકારના સુખનો સાથી છે.

o

ચારિત્ર આપણા જીવનનું ઉત્તમોત્તમ અને સૌથી વિશેષ સ્થાયી ફળ છે.

o

સાચું બોલવાનો એક મહાન લાભ છે કે તમે શું બોલ્યા હતા તે યાદ કરવું પડતું નથી.

o

નમ્રતા આચરી-આત્માના ગુણોને ઓળખનારને શ્રીમંતાઈ કે નિર્ધનતામાં કશો જ ભેદ જણાતો નથી.

o

પુરૂષાર્થ વગર પ્રગતિ કદી સંભવ નથી.

o

અવરોધો સામે જે ઝગુમે છે તે જ આગળ વધી શકે છે.

o

શરીરને ભટકવા દેવામાં લાભ છે પરંતુ મનને ભટકવા દેવામાં નુકસાન છે.

o

ભવિષ્ય ચિંતવવું તે ખરાબ નથી, પરંતુ તેના ભરોસે એસી રહેવું તે ખુબ જ ખરાબ છે.

o

ઉગતાના અનુભવ કરતાં આથમતાનો અનુભવ અનેરો હોય છે.

o

બધી પવિત્રતાનો આધાર જ ઉદારતા છે.

○

સર્વ પાપો કરનાર મન છે. જે મનને સાધે તે સર્વ ને સાધે.

○

ઉત્સાહનો અભાવ વ્યક્તિને જીર્ણ બનાવી દે છે.

○

ચોપડીઓ મગજમાં લરવી એનું નામ વિદ્યા નથી, ચોપડીઓના જ્ઞાનને જીવનમાં ઉતારવું એ જ સાચી વિદ્યા છે.

○

ધનવૈભવ અને ઈન્દ્રિયલોગ્ય વિષયની પાછળ દોડનારા માનવને કદી હૃદયની તૃપ્તિ, ચિત્તની શાંતિ અને જીવનની સફળતા મળવી સંભવ નથી.

○

શરીર નશ્વર છે, એટલે સંસાર સંબંધી શરીરના સર્વ ઉદ્ધમો પરિણામે વ્યર્થ છે.

○

વિદ્યાની સફલતા કેવળ પ્રકૃતિના-વિજ્ઞાનના નિયમોને અનુસરીને ભૌતિક ઉત્કર્ષ ઉપાર્જવામાં નથી, પણ સંયમની સાચી સાધનામાં છે.

○

અત્યારથી જ એ પ્રમાણે જીવો કે મૃત્યુ તમને પરાજિત ન કરી શકે.

○

જે માણસ ખીજ પ્રત્યે શુભ ભાવના ચિંતવે છે તેના પર ખીજ નકારાત્મક વિચારોનો કશો પ્રભાવ પડતો નથી.

◦

પ્રેમ અને શુભેચ્છા અંદર અને બહારના શત્રુઓને દૂર કરે છે.

◦

જે જીવનમાં પ્રામાણિકતા ન હોય તે જીવન નકામું છે, તે જીવનમાં કદી શાન્તિ મળતી નથી.

◦

જેણે જીવનનો સફળપયોગ કર્યો છે તે કદી મૃત્યુથી ડરતો નથી.

◦

આત્મામાં રહેલાં સાચા આનંદનો અનુભવ થાય તે સંસારનો આનંદ કિંચકો લાગે છે.

◦

મનમાંથી સંસારને કાઢી નાખો. પછી ભલે તમે સંસારમાં રહો છતાં ડૂબશો નહીં.

◦

મનની અચળતામાં મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે.

◦

ન્યારે વાસનાઓથી મુક્ત થશો ત્યારે જીવનમાં સાચી સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થશે.

◦

જે સહન કરે છે, તેને જગત સન્માન આપે છે.

*

હૃદયમાં દયાળુતા અને જીવનમાં ઉદારતાથી આત્માના વૈભવનો વિકાસ થાય છે.

o

કરુણાની ભાષામાં એવી મહાન શક્તિ છે કે મૂંગા પણ બોલી શકે છે, બહેરા પણ સાંભળી શકે છે.

o

ઉદારતાથી જીવનનું સર્જન થાય છે.

o

પેટ ભરવા માટે ધન ઉપાર્જન કરો પણ પેટી ભરવા માટે નહીં.

o

અનીતિથી ઉપાર્જિત કરેલું દ્રવ્ય જીવન માટે વિનાશકારી બને છે.

o

દંડના ભયથી પ્રેરિત થઈને કાર્ય કરે તે પશુ અને કર્તવ્ય પ્રેરણાથી પ્રેરિત થઈને કામ કરે તે માનવ.

o

ધણું પાપ જ્યારે ભેશું થાય છે ત્યારે તે આપોઆપ પ્રગટ થાય છે.

o

કરુણાથી જીવન પવિત્ર બનશે અને પ્રાણીમાત્ર પ્રત્યે મૈત્રી અને પ્રેમભાવ ઉત્પન્ન થશે.

o

ઉદારતાથી જીવનમાં સુખી બનાય છે.

o

અનીતિથી ઉપાર્જન કરીને માનવી વર્તમાનના લાલમાં ભવિષ્યના અનંત આનંદનો નાશ કરે છે.

o

પારકી આશાએ જીવન, જીવવું પરાધીનતા છે.

o

આશાના બંધનમાં બંધાયેલ માનવી મુક્ત થવા ઘણા તરફડિયાં મારે છે પણ તેમાંથી મુક્ત થવાતું નથી, ઊલટો તે વધારે બંધનથી મજબૂત થાય છે.

o

મનની પવિત્રતાના કારણે મહાન પુરૂષના શબ્દ પણ મંત્ર બને છે.

o

સર્વ પાપોનું મૂળ તૃષ્ણા છે.

o

એ માણસ નસીબદાર છે, જે કોઈ ચીજની આશા નથી કરતો, કારણ કે તેને કદી નિરાશ નહિ થવું પડે.

o

સુખ કે દુઃખ ખરી રીતે તો મનોદશાનો જ પડછાયો છે.

સદ્વિચાર અને સદ્વચારની અનુભોદના કરનાર મનુષ્ય
પણ મહાત્મા બનવા સમર્થ બને છે.

આત્મા ઉન્નતિ સાધી શકશે એ નિઃશંક છે. માત્ર સમ્યક્
પુરૂષાર્થ જોઈએ.

પાપરહિત પવિત્ર માણસ જ પરમ સત્યને પામી શકે છે.

ચારિત્ર, માનવજીવનની મહાન મૂઠી છે.

ચારિત્ર વિનાની એકલી બુદ્ધિ અધોગતિમાં લઈ જાય છે.

થોડી જરૂરિયાતો હોવી અને પોતાની જરૂરિયાત પોતાની
બંધે જ પૂરી કરવી તેના જેવું શોભા ભરેલું બીજું
કાર્ય કોઈ નથી.

ઉત્તમ જીવનચરિત્રો આપણા માટે દર્પણરૂપ છે.

ઈચ્છાઓમાંથી મુક્તિ એ નિર્વાણનો માર્ગ છે.

ધર્મ સંસારના બંધનોથી માણસને મુક્ત બનાવે છે અને તેને મોક્ષ તરફ લઈ જાય છે.

○

ધર્મ એ આત્માની વસ્તુ છે, તે આત્માથી ભિન્ન નથી. માત્ર પોતાને જાગૃત કરવાની જરૂર છે.

○

સત્ય કયાંય બજારમાં નહિ મળે. એ તો આત્માનો ગુણ છે અને આપણા હૃદયમાં છે. પુરૂષાર્થ કરો, ત્યાંથી જ તમને તે પ્રાપ્ત થશે.

○

સત્ય શીખવું પડતું નથી, પરંતુ અસત્ય શીખવું પડે છે.

○

જે વિદ્યા વિચારોને શુદ્ધ અને નિર્મળ ન બનાવે તે વિદ્યા નહીં, પરંતુ માનવીના મગજ ઉપર લદાએલી ડીઝીઓ છે.

○

આધ્યાત્મજ્ઞાન વિનાનો માનવી કયાં જઈ અટકશે એ કદાપી શકાતું નથી.

○

સંતાનોને અવશ્ય શિક્ષણ આપવું, પરંતુ તે ધ્યાન રાખવાનું છે કે ભણતર સાથે તેને ખીજું પણ કંઈક (સુસંસ્કાર) આપવાનું હોય છે.

તપ રોગનો પ્રતિકાર કરે છે.

◦

પરમાત્માનું પ્રતિષ્ઠિંબ આત્માની નિર્મળ પ્રતીતિ અને ભાવ ઉત્પન્ન કરે છે.

◦

પરમાત્માની ઉપાસના જીવનની વાસનાને ઘટાડે છે.

◦

સહનશીલતા સફળતાની ચાવી છે.

◦

આજે ભોગવતી સુખ સમૃદ્ધિ અતીતના પુણ્યનું ફળ છે.

◦

દુઃખી માણસને મદદ કરવી, તેના જીવન વિકાસમાં સહ-ભાગી બનવું એ માનવીનું પરમ કર્તવ્ય છે.

◦

જીવનમાં ધર્મ ન હોય તો શરીર મહદા સમાન છે. એકલું શરીર પરોપકાર કે કલ્યાણ કરી શકતું નથી.

◦

જે ધર્મકાર્યમાં ફળની ઇચ્છા રહેલી છે તેનાથી સંસારની વૃદ્ધિ થાય છે. વાસ્તવમાં તે ધર્મ નથી, ભવોભવની પરંપરા છે.

◦

પોતાનાં બાળકોને ધર્મમાં વાળવાં એ માતા-પિતાની ફરજ છે.

○

અહિંસા, સંયમ અને તપનો ત્રિવેણીસંગમ જ ધર્મ છે,

○

અહમ્મથી કરેલી આરાધના કદી પૂર્ણ થતી નથી.

○

સત્યથી ધર્મની ઉત્પત્તિ થાય છે.

○

ધર્મ કરવાની યોગ્યતા નમ્રતામાં રહેલી છે.

○

જે પરલવમાં સાથે આવશે તેની ખરી મિત્રતા રાખો.
પૈસા ઘર સુધી સાથે રહેશે, કુટુંબીઓ સ્મશાન સુધી
અને ધર્મ પરલવમાં પણ તમારી સાથે આવશે.

○

લક્ષ્મી દાન માટે વપરાય, તો તે પ્રશંસનીય બને છે, સંઘર્ષ
માટે બને તો તે શાપરૂપ બને છે.

○

વિશ્વનો એ અફર નિયમ છે કે માનવી બધું જ લેણું
કરે છે, પણ અંતે એ બધું અહીં જ મૂકીને જાય છે.

○

જ્યાં મૈત્રી નિષ્ક્રિય હોય ત્યાં મોક્ષને સ્થાન નથી.

○

નિરવાર્ય ભાવે, પ્રેમથી ખીજને માટે કરેલું કાર્ય જ દીપી ઊઠે છે.

○

ખોટું થાય ત્યારે અંતકરણ કદી માફ કરતું નથી પરંતુ કેટલીક વખત અહમ્ને કારણે માનવી પોતાના અંતરના અવાજને પણ દબાવી દે છે.

○

ખીજના દોષો જોવા કરતાં તેમનામાં રહેલું કાંઈ સારું શોધી કાઢવાના પ્રયાસો કરવાં જોઈએ.

○

પશ્ચાત્તાપથી પાપી પણ પુણ્યશાળી બની શકે છે.

○

મન પર સંયમ અને ક્ષમતા હોય તો હાર કે જીત કશું આપણને વિચલીત કરી શકે નહિ.

○

દુષ્ટતાને સબ્જનતાથી, કૃપણતાને ઉદારતાથી અને જૂઠ્ઠને સત્યથી જીતી શકાય છે. એ જ સાચી જીત છે.

○

સમાધિથી સમસ્યા શમે છે.

○

જીવનમાં આચરણ જ એવું હોવું જોઈએ જે ઉપદેશાત્મક બને.

◦

કર્મયોગીઓ કર્તવ્ય કાર્યોને પૂર્ણ કરવામાં સ્વજીવનની મહત્તા સમજે છે.

◦

કાર્ય અને તેનું પરિણામ કદી છૂપું રહેતું નથી.

◦

કહેવું અને કરી બતાવવું એમાં જમીન આસમનનો ફરક છે.

◦

આત્માની પ્રગતિ કરવી હોય તો કથની પ્રમાણે રહેણીથી વર્તવું જોઈએ. કહેવા પ્રમાણે આચરણ હોવું જોઈએ. આ જ ખરું ચરિત્ર છે.

◦

દુનિયાને જીતવા, પહેલાં પોતાની જાતને જીતવી પડે છે.

◦

જ્યાં સુધી તમારી વાતને આચરણમાં નહિ મૂકે ત્યાં સુધી એ જ્ઞાનની કશી કિંમત નથી.

◦

થોડું ખોલીને ઘણું કરવું એ હિતકારક છે. પરંતુ ઘણું થોડું કરવું એ અહિતકર છે.

◦

જે અંતરના ઉંડાણમાંથી જીભ ધતું નથી તે બધું પોકળ હોય છે.

◦

ઉપકારીની સામે થવાથી મનુષ્ય કૃતદન બને છે અને તે નીચ ગતિ તરફ ગમન કરે છે.

○

તમે ખીજાને સુખ આપો, તમને સુખ મળી જશે.

○

શત્રુ ન બનાવવું એ ઘણું સારું છે. પણ અજ્ઞને મિત્ર કરી જીવન બગાડવું એ બહુ જ ખોટું છે.

○

ખીજાને પ્રસન્ન કરનાર જ જીવનમાં પ્રસન્નતાનો અનુભવ કરી શકે છે.

○

ઈર્ષ્યા-અપેક્ષા જ માનવીના સર્વ દુઃખોનું મૂળ છે.

○

એક વાત યાદ રાખજો કે જ્ઞાન વિના સેંકડો ભવે પણ મુક્તિ નથી.

○

જ્ઞાનીને કોઈ આકાંક્ષા કે કામના રહેતી નથી. તે આત્મા તૃપ્ત બની જાય છે.

○

જેમની પાસે જેટલી વધુ ભૌતિક સુખ-સુવિધાઓ છે. તેઓ તેટલા જ દુઃખી છે.

○

જે પોતાના સંતાનોને ધર્મના સંસ્કાર આપે છે, તે જ સાચા માતા-પિતા છે.

○

ધર્મ પણ પાત્રની યોગ્યતા વિના ટકતો નથી.

○

લક્ષ્મી જે વધારે હોય તો માણસને ગબડાવી મૂકે છે.

○

માણસ જેમ જેમ આપતો જાય છે તેમ તેમ સંપત્તિ પણ વધતી જાય છે.

○

માણસની સંપત્તિને કોઈ યાદ કરતું નથી, પણ તેનાં સુકૃત્યોને સૌ યાદ કરે છે.

○

લક્ષ્મી જે ખંધાય અને સંગ્રહિત થાય તો ચિંતા-ભય, વૈમનસ્ય ઊભાં કર્યા વિના રહે જ નહિ.

○

પુણ્યના દિવસો જ્યાં સુધી હોય ત્યાં સુધી સુખ, પછી તો દુઃખ જ આવવાતું.

○

દુનિયાની ખડારની કોઈ ચીજ અને સગવડો તમને શાશ્વત સુખ નહિ આપી શકે. આ માત્ર ભ્રમણાઓ છે, સાચું સુખ નથી.

○

લાવ વગરની લક્ષિત માત્ર ક્રિયા છે. તેનું ધર્મની દૃષ્ટિએ કોઈ મહત્ત્વ નથી.

o

પરમાત્માની લક્ષિતમાં જ્યારે અંતરમન એકચિત્ત થઈ જાય ત્યારે એ લક્ષિત જ પરમાત્માને પામવાની શક્તિ બની જાય છે.

o

કેટલાક લોકો સારું જોવા ટેવાયલા નથી એટલે તેમને સારું દેખાતું નથી. તેઓને શુદ્ધાબના છોડ પાસે લઈ જાયો તો પણ તેમની નજર કૂલ ઉપર નહીં પરંતુ કાંટા પર પડશે.

o

જે જ્ઞાની છે તેની દૃષ્ટિ હંમેશા વિધાયક રહેવાની. એ જ સાર-અસારનો, યોગ્ય-અયોગ્યનો ભેદ પારખી શકે છે.

o

સત્કર્મો માણસને દુઃખમાંથી ઉગારી શકે છે.

o

ધર્મ એ આત્માની તૃપ્તિનું સાધન છે.

o

ધર્મ એક અનુશાસન છે.

o

જ્ઞાની વ્યક્તિ કારણને જુએ છે, કાર્યને નહીં.

○

અહણ એ જ બંધન છે.

○

જે સમતાના સાગર છે, સમજુ છે તે આગળ પાછળનો વિચાર કરીને વર્તન કરે છે.

○

જે સંસારથી અલિપ્ત છે તેમની નિકટ રહેવાથી જે લાભ થાય છે તે બીજી કોઈ પણ જગ્યાએ થતો નથી.

○

બીજાનાં દુઃખોની જ્યારે પોતાને વેદના થાય ત્યારે મોક્ષની સાધના પરિપક્વ બને છે.

○

વાસનાઓના ત્યાગથી જીવનમાં અદ્ભુત આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે.

○

શરીર પરોપકાર માટે મજ્યુ છે, વિષયલોગ માટે નહીં.

○

જે પોતે સહન કરીને બીજાને શાંતિ આપે છે તે માનવ મટીને દેવ કહેવાય છે.

○

વિશ્વાસ, પ્રમાણિકતા અને વિજય પ્રાપ્ત કરવા માટે આચરણની શુદ્ધિ બહુ જ જરૂરી છે.

○

જે પ્રમાણે બોલો તે પ્રમાણે વર્તો એટલે તમારે અન્યને જે કહેવાતું છે તેમાં બોલવાની જરૂર રહેશે નહિ.

○

લક્ષ્મી અને સત્તા કરતાં પ્રામાણિક જીવન ચડિયાતું છે.

○

સત્વ અને સત્યને જે જીવનમાં ઉતારે છે અને તે માર્ગને અનુસરે છે તે જ સાચો કર્મયોગી છે.

○

સંસારત્યાગ જીવનનો સૌથી મહાન પ્રસંગ છે, સંસારનો બંધો મોહ છૂટી જાય ત્યારે આ માર્ગે જવાની ભાવના ઊભી થાય છે.

○

આંતરિક શક્તિનો વિકાસ થાય ત્યારે દેહ પ્રત્યેની આસક્તિ છૂટે છે.

○

ત્યાગ, વૈરાગ્ય અને તપશ્ચર્યા મુક્તિ મેળવવાનો સુંદર માર્ગ છે. આ માત્ર ક્રિયા નથી પરંતુ જીવનકલ્યાણની પરમ સાધના છે.

○

એક જૂઠાને માટે અનેક જૂઠા ઊભાં કરવા પડે છે.

○

દુરછાઓ અને અજ્ઞાન સદા સાથે રહે છે.

○

એક પણ ગુણ નવો મેળવવાનો નથી માત્ર એ ગુણની આડે આવી ગયેલા દોષોને આપણે દૂર કરવાની જરૂર છે.

○

ચારણીમાં પાણી ભરી રાખવું ને કામનાઓ પૂરી કરવી બંને બરાબર છે.

○

સંયમ, ત્યાગ અને તપ તમારી પાસે હોય તો તમારું કલ્યાણ કરવા માટે એ પૂરતું છે.

○

બીજાનાં સુખના ભોગે તમારું સુખ વધારવું એ અધર્મ છે.

○

પૃથ્વી મૈત્રીનું મંદિર છે. એને દ્વેષનું દેવળ ન બનાવો.

○

સંસારના બધા દિવસો કોઈનાં સરખા જતા નથી.

○

અહિંસા વિશ્વબંધુતાનું બીજું રૂપ છે, એમાં પ્રાણી માત્ર સાથે મૈત્રીનો સંદેશ છે.

○

પરિત્રહની સાથે લય જોડાયેલો જ છે.

◦

એકમાં શાંતિ જ્યારે અનેકમાં અશાંતિ રહેલી છે. જ્યાં એકથી વધુ મિલન થાય છે ત્યાં સંઘર્ષ ઊભો થાય છે.

◦

નિષ્કામ અને નિસ્વાર્થ ભાવનાથી કરેલ ઇશ્વર ભક્તિથી પરમાત્મા સુધી અવશ્ય પહોંચી શકાય છે. એ જ સાચી ભક્તિ છે.

◦

જ્ઞાન શાંતિનું અને અજ્ઞાન અશાંતિનું મૂળ છે. સાચા અને સારા જ્ઞાનથી ક્યારેય અશાંતિ ઊભી થતી નથી.

◦

જ્ઞાન સુખનું, જ્યારે અજ્ઞાન દુઃખનું મૂળ છે.

◦

જિનાગમો જ મોક્ષમાર્ગના મહાન માર્ગદર્શક છે.

◦

પાપના માર્ગે સફળતા મળે તો સમજવું કે એ કેવળ આપણો ભ્રમ છે. પરંતુ પરમાત્માના માર્ગમાં નિષ્કળતા મળે તો સમજવું કે એ આપણી પરીક્ષા છે.

◦

વિષયવાસનામાં આસક્ત માનવી ધર્મના સાચા તત્ત્વજ્ઞાને સમજી શકતો નથી.

◦

ક્ષમા, સંતોષ, સરળતા અને વિનમ્રતા ધર્મના પ્રવેશદ્વાર છે.

◦

પરમાત્માને મેળવવાના પુરુષાર્થમાં જ્યારે તમે અટકી જાવ તો સમજીને કે અવિશ્વાસ અને નિરાશાનું ઝેર આપના અંતરમાં ક્યાંક રહેલું છે જેને કારણે તમે આગળ વધવાને બદલે અટકી જાવ છો.

◦

માનવ માનવ વચ્ચે પત્થરોની નહિ પરંતુ શબ્દોની ઢીવાલ હોય છે.

◦

સંસાર એક મહારોગ છે. મોક્ષ તેનો ઉપાય છે-સ્વાસ્થ્ય છે.

o

સંસારના દરેક કાર્ય પ્રત્યે અરુચિ, ઘૃણા અને નારાજગી જ વૈરાગ્ય છે.

o

શુરજન તરફના વિનય અને તેમના બહુમાનથી જ વિદ્યા પ્રાપ્ત થાય છે.

o

સાચા ભક્ત માટે આ સંસારમાં પરમાત્માથી અન્ય કોઈ અધિક નથી હોતું.

o

જેમ સમુદ્રમાં ભરતી પછી ચોટ આવે જ છે તેમ જીવનમાં સુખ પછી દુઃખ ન આવે એવું ક્યારેય બનતું નથી.

o

ધર્મના પવિત્ર અનુષ્ઠાનથી જ આત્માની શુદ્ધિ થાય છે.

o

અમારા પ્રેરણાદાયી પ્રકાશનો

- ડાક શિક્ષણુ (હિંદી-માસિક) આજીવન લવાજમ.....૧૦૧ રૂ.
- આલોક કે આંગન મેં (હિંદી-સૂક્તિઓ).....૧.૨૫ રૂ.
- ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી. કૈલાસસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા.
જીવન-યાત્રા : એક પરિચય (હિંદી-ગુજરાતી)૨.૫૦ રૂ.
- ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી કૈલાસસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા. કે
સ્વાધ્યાય સૂત્ર (આગમોક્ત-સૂક્તિઓ, હિંદી-ગુજરાતી). ૨.૫૦ રૂ.
- સુવાસ અને સૌંદર્ય (ગુજરાતી સૂક્તિઓ).....

*

પ્રકાશનની પ્રતીક્ષામાં

- શેઠ મફતલાલ (હિંદી-બોધકથાઓ)
- ગચ્છાધિપતિ પૂ. આ. શ્રી કૈલાસસાગરસૂરીશ્વરજી મ. સા.
સંક્ષિપ્તજીવનની (અંગ્રેજી)
- પ્રકાશના પ્રાંગણમાં (ગુજરાતી સૂક્તિઓ)

*

પ્રાપ્તિસ્થાન

શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્ર
C/o મિલન અજિતભાઈ સુતરીયા
૨૪, કૃષ્ણુવન સોસાયટી, અંકુર રોડ,
નારણુપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૩.

*

- [પ્રસ્તુત પુસ્તિકાના સંબંધમાં આપના વિચારો
સાદર આમંત્રિત છે.]

“ખીલીને ફૂલ ખીજને સુવાસ આપે છે,
 દ્વીપક બળીને ખીજને ઉજસ આપે છે,
 શક્ત છે માનવી એવો—આ આખી દુનિયામાં,
 જે પોતે જીવવા, ખીજને ત્રાસ આપે છે.

* * *

વ્યવસ્થા એ ઘરની શોભા છે.
 સમાધાન એ ઘરનું સુખ છે.
 આતિથ્ય એ ઘરનો વૈભવ છે.
 સદાચાર એ ઘરનું શિખર છે.
 અને પ્રેમ એ ઘરની પ્રતિષ્ઠા છે.

* * *

સર્વથા સહુ સુખી થાઓ,
 પાપ ના કોઈ આચરો.
 રાગ દ્વેષથી મુક્ત થઈને,
 મોક્ષ સુખ સહુ જગ વરો.

* * *